payamdaily.ir

پیام آشنا

نخستین روزنامه صبح البرز

سال نهم دوره جدید، شماره ۲۱۶۰
(شماره مسلسل ۴۲۱۶۰، سال بیستم)
سه‌شنبه ۲۶ مهر / ۱۴۰۱
۲۱ / ربیع الاول / ۱۴۴۴
18 / October / 2022
۸ صفحه/ قیمت ۳۰۰۰۰ ریال

@Payamashna

وزیر ارتباطات:

بانک‌ها به تکلیف قانونی خود عمل نکردند

۶

۴ نفر دیگر از مجروحان حادثه حریق زندان اوین درگذشتند

۲

ایمن‌سازی محیط شهری مهم‌ترین نیاز افراد نابینا

۲

رئیس کل دادگستری البرز خبر داد:

بازگشت یک واحد صنعتی در نظرآباد به چرخه تولید

۲

چرا باید هشدار توقف تولید کاغذ را جدی گرفت؟

۵

۱۰۰ فیلم برای حضور در جشنواره فجر امسال آماده می‌شود

در فاصله ۵ روز تا آغاز تبختم فیلم‌های ایرانی در جشنواره فیلم فجر، ۱۰۰ فیلم از شرایط کافی برای حضور در بزرگ‌ترین رویداد سینمایی کشور برخوردار هستند طی سالیان اخیر، جشنواره فیلم فجر به محلی برای برخی تسویه‌حساب‌های اجتماعی و سیاسی تبدیل شده است از پیشنهاد عدم‌برگزاری این جشنواره به دلایلی چون انفجار هواپیمای اوکراینی و حال اقتصادی ناخوش مردم گرفته تا حضور در جشنواره‌های خارجی، ازجمله تلاش‌های ناکامی بوده تا جایگاه جشنواره فجر در بین مردم...

۵

قطر رسما میزبان جام ملت‌های ۲۰۲۳ آسیا شد

کنفدراسیون فوتبال آسیا کشور قطر را به عنوان میزبان مسابقات جام ملت‌های ۲۰۲۳ آسیا انتخاب کرد در رأی گیری کمیته اجرایی کنفدراسیون فوتبال آسیا که دیروز در مقر آسیایی در کوالالامپور پایتخت مالزی برگزار شد کشور قطر به عنوان میزبان هجدهمین دوره جام ملت‌های آسیا در سال ۲۰۲۳ انتخاب شد. فدراسیون فوتبال قطر این خبر را به صورت رسمی اعلام کرد این در حالی است که قطر حدود یک ماه دیگر میزبان مسابقات جام جهانی است و بعد از آن، خود را آماده میزبانی در جام ملت‌های آسیا می‌کند...

۷

پاسخ این آزمایش محرمانه است

۸

سرمقاله

جهاد تبیین و ضرورت اقناع اجتماعی

سپهر سیدسجادی

انسان در دوران کنونی ناگزیر از زندگی در اجتماعات مختلف بوده و بواسطه محل زندگی، کار و روابط اجتماعی با انبوهی از داده ها، اخبار و اطلاعات مختلف احاطه شده است. ویژگی دیگر جهان حاضر فعالیت پیشتازانه رسانه‌های جمعی در تولید، پردازش و نشر حجم عظیمی از اخبار، رویدادها و اطلاعات در میان اقشار مختلف جامعه است که با طیفی از روش‌های پر مخاطب، اعم از رسانه‌های سنتی همچون روزنامه و تلویزیون تا پوشش و تسخیر فضای مجازی صورت می‌گیرد. این رسانه‌ها چه مستقل و چه وابسته به گروه‌های سیاسی، دولت‌ها، شرکت‌های تجاری و غیره همگی با هدف نیل به مقاصد خاص ایجاد شده و عموما در کنار انتشار اخبار و مطالب جذاب برای مخاطبان، تاثیرگذاری عمیق بر مخاطبان خود را با شیوه‌ها و فرآیندهای پیچیده‌ای دنبال می‌کنند. رسانه در یک فرآیند از پیش تنظیم شده و عموما با استفاده از روش‌هایی که در جهان تجارت برای تشویق مخاطبان برای اثرگذاری آگهی و جذب مصرف کنندگان و خریداران مورد استفاده و آزمون قرار گرفته، تمامی اهداف و مقاصد خود را دنبال نموده و نسبت به القاء مفاهیم خاص به مخاطبان تلاش می‌کند.

ادامه در همین صفحه

در این شماره می خوانید:

۳ تکنیک برخورد با «عقل کل»ها
۴ زبان مفاهمه!
۵ جدول نمایش جشنواره فیلم کوتاه منتشر شد
۶ وبلیست‌ها و بانکداری سالم
۷ زود است درباره قهرمانی صحبت کنیم
۸ رابطه تفکر مثبت و موفقیت

ادامه سرمقاله

جهاد تبیین و ضرورت اقناع اجتماعی

فرآیندهای اقناعی رسانه‌ها با طراحی‌های متقاعدکننده چه در تصاویر و چه در متون، می‌تواند تجربه‌ای جذاب و آسان برای کاربران و مخاطبان ایجاد کرده و با استفاده از محرک‌های روانی، رفتار کاربران را تحت تاثیر قرار داده و آنها را درگیر کنند.

همچنین یک طراحی روشمند دیجیتال به کاربران اجازه می‌دهد رفتارهای دلخواه خود در فضای مجازی را در زمان و مکان دلخواه انجام دهند. بر اساس این اصل که "گفتگو، توقایی و محرک" نامیده می‌شود، رفتار، زمانی اتفاق می‌افتد که قوه با انگیزه باشد، توانایی متارکت در رفتار را داشته باشد و یک محرک به او ارائه شود. وقتی این سه عنصر در یک لحظه کنار هم قرار می‌گیرند، زمانی است که یک رفتار مطلوب می‌تواند رخ دهد.

از جمله روش‌های دیگر متقاعدسازی افراد و مخاطبان جلب توجه آنهاست. بهره‌گیری از یک قاعده روانشناختی که مبل لسان رابطور کلی "تقلیدی" میداند نشان می‌دهد که اگر کسی به یک شی میل دارد، شما نیز به آن شی میل خواهید کرد. این روش در کسب و کار و تجارت موفقیت خود را نشان داده و پایه‌های تجربی لازم جهت بهره‌گیری در ایجاد امواج سیاسی رسانه‌ای در اختیار صاحبان رسانه قرار می‌دهد.

رسانه‌های جمعی همچنین با ارائه اخبار و داده های صحیح بدون نسبت به اعتمادسازی مخاطبان خود اقدام به منابع معتبر استناد و با بهره گیری از پویایی، انرژی و کاریزما به ترکیبی از ویژگی‌های اقناعی و عینی دست یافته که گویندگان، خبرها و محتوای تولید شده را برای مخاطب جذاب می‌کند.

بهره‌گیری از یک پشتیبانی معتبر مانند شهادت کارشناسان، استفاده از تعاریف آکادمیک، آمار و تشبیهات تحت اللفظی یا تاریخی و نیز برانگیختن احساسات از طریق گفتار و حرکات گویندهو کارشناسان برنامه‌ها فرآیند متقاعدسازی را تکمیل نموده و مقدمات بلور به هرگونه محتوا در میان مخاطبان را فراهم می‌سازد.

در چنین شرایطی بلور به تحلیل‌های خبری مجعول، ساختگی و غلط می‌تواند بروز هرگونه رفتار و کنش فردی و جمعی را میسر ساخته و جولیع گسترده‌ای از شهروندان و مخاطبان را تابع فعالیت هایی نماید که گاه هیچ گونه منطق و ارزشی آنرا تایید نمی‌کند.

اکنون در شرایطی که جامعه ما با ابهوهی از هجمه‌ها، تبلیغات سوء دشمنی‌های هدف دار در فضای واقعی و مجازی روبرو شده جایگاه تبیین بیش و پیش از هر مفهوم دیگر می‌تواند در افزایش بصیرت، فهم ادراک، باور فردی و جمعی موثر بوده و باختی سازی تهدف‌های هدفمند دشمنان معاندین نظام اسلامی ایران و رسانه‌های بیگانه، پایه‌های کنش و رفتار ارزشی، اخلاقی و صحیح را در افراد فراهم آورد.

تبیین: تعاریف، اهداف و ابزارها

تبیین که در فرهنگ فارسی به معنای بیان کردن، آشکار ساختن، توضیح و تفسیر شناخته می‌شود معمولا دامنه وسیع‌تری از مفاهیم گفته‌شده را به دنبال دارد. در فرهنگ عمید، توضیح و تفسیر و در فرهنگ دهخدا از عبارات هویداکردن، روشنگری و روشن‌گویی استفاده شده که همگی مؤید دامنه وسیع مفهومی و عمیق این واژه است. تبیین می‌تواند قائل به فرآیندهای اقناع الهام و توجیه نیز باشد. لکن آنچه در فرآیند تبیین برای فهم اتفاق می‌افتد بسیار منطقی، عمیق و بلیوبذیر است. در طی این فرآیند افراد بطور کامل متقاعد شده به انجام اموری هدایت می‌شوند که تامین‌کننده تمام و کمال مصالح مادی و معنوی آنها باشد.

با این مقدمه می‌توان اهمیت تبیین و دلیل تاکیدهای ارزشمند حضرت آیت‌ا... خامنه‌ای (مد) رهبر و پیشوای انقلاب بر این واژه را بهتر درک نمود. حضرت آیت‌ا... خامنه‌ای (مد) در بیان پیشینه و مبانی تبیین با اشاره به اینکه اساس اسلام روشنگری بر اساس اصول منطقی، فکری، اشراقی و در یک کلام تبیینی است می‌فرماید:

" تبیین اساس کار ما است. ما با ذهنها موافیم، با دلها موافیم؛ باید دلها قانع بشود. اگر دلها قانع نشد، بدن‌ها به راه نمی‌افتد. جبهه‌ها به کار نمی‌افتند؛ این فرق بین تفکر اسلامی و تفکرات غیر اسلامی است... تفکر اسلامی تبیین است.(۱۳۹۵/۰۴/۱۲، بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان)

ایشان در بیان بنیان‌های وحیانی تبیین با اشاره به آیه " فَلَعَلَّکَ بَاخِعٌ نَفْسَکَ" می‌فرمایند: خداوند در قرآن " به پیغمبر خدا می گوید وظیفه‌ی تو رساندن است، حرف را باید برسانی. باید تبیین کنید؛ حرفهایتان را، نظراتتان را بگویید." (۱۳۹۵/۰۴/۱۲، بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان) ایشان در این تحلیل پیشینه تبیین به کلام الهی متصل و پایه مستحکمی برای این مفهوم می‌آفریند. ایشان همچنین با اشاره به نقش بی‌بدیل حضرت زینب (س) در انتقال پیام عاشورا به جهانیان می‌فرمایند:

"این چهل روزی که از عاشورا تا اربعین اتفاق افتاده، یکی از مقاطع بسیار مهمّ تاریخ اسلام است. روز عاشورا در اوج اهمّیّت است ... اگر روز عاشورا اوج مجاهدت همراه با فداکاری -خدا کردن جان، فدا کردن عزیزان، فرزندان و یاران- است، این چهل روز، اوج مجاهدت همراه با تبیین، همراه با افشاگری، همراه با توضیح است؛ اگر این چهل روز نمی‌بود، اگر حرکت عظیم زینب کبری (سلام‌الله‌علیها) و جنابِ ام‌کلثوم و حضرت سجّاد (علیه‌السّلام) نمی‌بود، شاید آن ثمری، «لَیْسَتْ عَلَیْکَ مِنْ الْهِدایَةِ وَ خیرَةُ الضَّلالَةِ» اتفاق نمی‌افتاد." ایشان در ادامه به منظور حفظ پویایی و تداوم مسیر تبیین با خطاب قراردادن دانشجویان به عنوان قشر فعال و متفکر جامعه می‌فرمایند: "جوانان عزیز و دانشجویان عزیز که به معنای واقعی کلمه میوه‌ی دل ملّت و امید آینده‌ی این کشورید، به مسئله‌ی «تبیین» اهمّیّت بدهید. خیلی از حقایق هست که باید تبیین بشود. در قبال این حرکت گمراه‌کننده‌ای که از صد طرف به سمت ملّت ایران سرازیر است و تأثیرگذاری بر افکار عمومی که یکی از هدف‌های بزرگ دشمنان ایران و اسلام و انقلاب اسلامی است و دچار ابهام نگه داشتن افکار و رها کردن اذهان مردم و بخصوص جوانها، «حرکت تبیین» -حتّی کننده‌ی این توطئه‌ی دشمن‌ و این حرکت دشمن است.- "(۱۴۰۰/۰۷/۰۵) بیانات مقام معظم رهبری (مد) در مراسم عزاداری اربعین حسینی) ایشان در این جملات ارزشمند ضمن اشاره به آسیب‌ها با طرح عبارت "حرکت گمراه کننده" نقش رسانه‌ها در تاثیرگذاری بر افکار عمومی را توطئه دشمن معرفی می‌نمایند و خنثی نمودن این حرکت خبیثانه را بواسطه حرکت تبیین ممکن می‌دانند.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مد) در بیان چیستی موضوع تبیین با در نظر گرفتن ضرورت شبهه‌زدایی به عنوان مساله ای که تبیین را در این برهه زمانی واجب می‌کند می‌فرمایند: "جهاد تبیین را جدّی بگیرید. شبهه‌زدایی را در ذهن مخاطبین را جدّی بگیرید. شبهه از جمله‌ی چیزهایی است که عرض کردیم مثل موریانه است؛ دشمن به این موریانه‌ها دل بسته" (بیانات مقام معظم رهبری (مد) در دیدار دانشجویان، ۱۴۰۱/۵/۰۵)

در بیان چیستی جهاد تبیین حجت‌الاسلام والمسلمین ذوعلم از پژوهشگران ارزشمند حوزه قدیمه اسلامی در یادداشتی تحلیلی درخصوص جهاد تبیین اظهار کرده‌است: "در حقیقت آنچه در تبیین مدنظر است زدودن غبار بنفهمی، تحریف و کج فهمی از مفاهیم و معارف انقلاب اسلامی و همچنین فهمیدن تحلیل‌های نادرست، غلط و مغرضانه از رویدادها و پیگیری از تحریف و دریافت نادرست است؛ بنابراین، تبیین در جهت روشنگری است بدون جهت‌گیری خاصی که بخواهیم مطلبی را توجیه کنیم یا امر نادرستی را درست جلوه دهیم." ایشان در جای دیگر گفته‌است لازمه تبیین فراگیری، مستند و مستدل بودن است تا بتواند نقش شایسته خود در اقناع عمومی را به سرانجام برساند. (حجت الاسلام و مسلمین ذوعلم، ۱۴۰۱)

حضرت آیت‌ا... خامنه‌ای (مد) در تشریح تبیین با عبارت غرب ذهنی، ابتکاری در تعریف ایجاد می‌نمایند. ایشان با مفروض گرفتن اینکه قدرت تحلیل افراد در یک جامعه اسلامی به میزان قابل توجهی از سطح تحلیل بصیرگه رسیده معتقدند "یک وظیفه‌ای هست یک گوهری در ذهن مردم هست شما باید این گوهر را بلز کنید؛ این «جهاد تبیین» که ما عرض کردیم." (۱۴۰۱/۲/۴) بیانات در دیدار نمایندگان مجلس شورای اسلامی) لذا در این شرایط ضرورتِ وجودِ مقدمات، تحلیل و یا عرضه غلط مفاهیم به پیچیدگی مسائل ظن زده که این امر با تشریح، توصیف و در نهایت تبیین صحیح گره و پیچیدگی را از مساله می‌زداید.

مقام معظم رهبری (مد) در باب تشخیص نیز تبیین را معنا می‌کنند. تشخیصی که در هر انتخاب موثر بوده و در بوهه‌های سرنوشت‌ساز اهمیت صد چندان می یابد به زعم ایشان: "این مهم است: این راه صحیح از کجرهه و بیراهه بایستی جدا بشود. روشن بشود؛ در جهاد تبیین این معنا مهم است." (۱۴۰۰/۱۲/۱۹) بیانات در دیدار اعضای مجلس خبرگان رهبری)

رهبر معظم انقلاب در اهمیت پرداختن به تبیین و روشنگری در فضای متاثر از دنیاگرایی غرب‌مدار، فردگرایی لیبرال و اقدیت‌های مسموم افلاه شده از سوی جهان استکبار هشدار می‌دهد "اگر جهاد تبیین نشود، دشمن‌دار حتی دین را هم درخدمت می‌گیرند نکته‌ی پایانی در باب جهاد تبیین این است ـ که این تحذیر خود ما است. تهدید خود ما است ـ که بدانیم که اگر جهاد تبیین بدرستی صورت نگیرد، دشمن‌دار حتّی دین را هم وسیله‌ی هوسرانی و شهوترانی خودشان قرار خواهند داد؛ یعنی اگر من و شما کارمان را درست انجام ندهیم، آن که برایش صرفاً دنیا مطرح است ـ دنیای شخص خودش، یعنی هوسهای خودش، آرزوهای خودش، خواسته‌های شخصی خودش ـ حتّی دین را هم در خدمت خواهد گرفت."(۱۴۰۰/۱۲/۱۹ بیانات در دیدار اعضای مجلس خبرگان رهبری)

ایشان تهدید دنیامداری را نه صرفا برای عموم افراد بلکه برای مسئولین، سیاستگذاران و مجریان به شدت مخاطره‌آمیز میداند و بنیادی‌ترین روش مقابله با غلبه دنیاگرایی را تبیین مفاهیم در بستر تعالی دین می‌یابند.

حضرت آیت‌ا... خامنه‌ای (مد) با اشاره به یک واقعه تاریخی، نمود و ظهور تبیین در عمل را به خوبی توصیف می‌نمایند. ایشان روشنگری در یک کنش جمعی توسط گروهی از افراد را مبنایی برای اقناع عموم افراد دانسته و در تاثیر گذاری آن می‌فرمایند: "تبیین، این است: تبلیغ کردن و نشان دادن. این است. به برکت یک کار محدود و کوچک رسانه‌ای -آن روز امکانات رسانه‌ای مثل امروز نبود- خیلی محدود بود- یک حرکت مثل حرکت بیعت نیروی هوایی در روز نوزدهم بهمن میشود تاریخ‌ساز، میشود ماندگار، میشود اثرگذار، میشود تحوّل‌بخش: مسئله‌ی «رویت درست» این است: این مسئله‌ی «رویت درست حوادث» که بنده تأکید میکنم، این است که امروز با گسترش رسانه‌ها ـ که حالا امروز نسبت به آن روز اگر نگاه کنیم، نمیشود گفت صدها برابر، شاید هزارها برابر آن روز با این فضای مجازی و این ماهواره‌ها و این چیزهایی که امروز هست و آن روز نبود، قضیّه تفاوت کرده ـ اهمّیّت مسئله هم به همین اندازه زیاد شده." (۱۴۰۰/۱۱/۱۹ بیانات در دیدار فرماندهان و کارکنان نیروی هوایی و پدافند هوایی ارتش)

حضرت آیت‌ا... خامنه‌ای (مد) هدف تبیین را در تقابل نظام مسروح اسلامی و معاندین آن تشریح می‌کند و می‌فرمایند "تبیین کنید برای خنثی کردن وسوسه‌ی دشمن، میشود جهاد اینها همه جهاد است. پس مهم این است که ما عرصه‌ی جهاد را تشخیص بدهیم که در هر زمانی در چه عرصه‌ای باید جهاد کرد؛ این خیلی مهم است."(۱۴۰۰/۱۱/۰۳ بیانات در دیدار مداحان اهل‌بیت علیهم‌السلام) اکنون با فرآیندهای پیچیده‌ای که رسانه‌های معاند با نظام مقدس جمهوری اسلامی بکار بستند حوزه جهاد تبیینی بوده و هدف آن خنثی سازی وسوسه و دسیسه‌های دشمن معنی می‌شود.

ایشان با ذکر اهمیت هیئات مذهبی در تشکیل مراکز تبیینی بحثی از این وظیفه سنگین را برعهده خطبا و ذاکرین اهل بیت نهاده و می‌فرمایند: "هیئت، محلّ جهاد تبیین است. به نظر من از این «خُبوا امرَنا» این نکته‌ی بسیار مهمّ استفاده می‌شود. هیئت محلّ تبیین است؛ محلّ بیان است؛ محلّ بیان مهمترین مفاهیم معارف اسلامی و معارف علوی است. محلّ پاسخ به سؤالها است."(۱۴۰۰/۱۱/۳ بیانات مقام معظم رهبری در دیدار مداحان اهل‌بیت علیهم‌السلام)

ایشان همچنین با اشاره به تلاش شدید دشمنان در راهبردهای جنگ نرم علیه نظام مقدس جمهوری اسلامی بهتفکر خواص، حزوبیان، دانشگاهیان و جوانان به عنوان بازیگران حوزه تبیین و جنگ نرم، می‌فرمایند: " در بین خواص عدّه‌ی زیادی، مجموعه‌های عظیمی از خواص بحمدالله امروز هستند ـ از پزوردگان حوزه و دانشگاه، بخصوص جوانها ـ که اینها هم بایستی‌تند، هم پُرانگیزه هستند و میتوانند به معنای واقعی کلمه یک ستونی باشند، یک استوانه‌ی مستحکمی باشند. البتّه دشمن هم بشدّت در حال تلاش است، بشدّت در حال اثرگذاری و نفوذ است." (۱۴۰۰/۱۱/۱۹، بیانات در دیدار اعضای مجلس خبرگان رهبری)

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مد) در بیان راهکارها، ابزارها و فرآیندهای امر تبیین به ضمن استناد روایات و احادیث ابزارهایی که می‌تواند در فرآیند تبیین، مقابله با مغالطات و پیشگیری از کج‌فهمی، هامور دیهر موردی قرار گیرد را معرفی می‌نمایند. ایشان به منظور نمایان کردن جایگاه و اثرگذاری زبان بر تبیین می‌فرمایند: "چرا میگوییم جهاد، جهاد تبیین؟ این گرفته شده است از کلام امیرالمؤمنین (علیه السّلام) امیرالمؤمنین در آن وصیّت معروف خودشان به حسنین (علیهما السّلام) ـ که خطاب به آنها است، منتها میفرمایند «وَ مَن بَلَغَهُ کِتابی»؛ یعنی بنده و شما هم مخاطب این وصیّت هستیم ـ از جمله‌ی چیزهایی که میفرمایند آیین است.[«وَ اللهَ اللهَ فی الجِهادِ بِأَموالِکُم وَ أَنفُسِکُم وَ السِّنَتِکُم فی سَبیلِ اللهِ»؛ جهاد با السنة حالا خوشبختانه [از میان] ملّت ما کسانی که میتوانستند، وارد بودند، با اموالشان، با افشاء جهاد کردند؛ الان هم دارند جهاد میکنند؛ با السنه هم باید جهاد کرد که کسانی در این بخش هم میتوانند. وَ اَنفُسِکُم؛ با جان هم میتوانند جهاد کنند." (۱۴۰۰/۱۲/۱۹ بیانات در دیدار اعضای مجلس خبرگان رهبری) " در این بیانات اولا جایگاه تبیین در مقابله با توطئه های دشمنان تا حد جهاد تعالی یافته و عبارت "جهاد السنه" کاملاً گویای اهمیت این ابزار در هدایت افکار، باورها و کنش جامعه می‌باشد و تثابا ابزار زبان به منظور خنثی سازی توطئه‌های ملموس و نامملموس فکری، فرهنگی و رسانه‌ای مورد توجه ویژه قرار گرفته است. در این بیانات جهاد لسانی ـ که عموماً از ناحیه تریبون‌ها، رسانه‌ها و مراکز علمی ـ فرهنگی و مجامع دانشگاهی هدایت می‌گردد ـ به عنوان ابزاری مفید جهت تبیین: اقناع عمومی و روشنگری معرفی می‌شود.

ابزار دیگری که در جهت تبیین و روشنگری با سابقه تاریخی درخشانی سنگر آزادی فکری و وحدت جامعه را حفظ نموده نماز عیدی و سیاسی جمعه است که مورد اشاره رهبر معظم انقلاب (مد) قرار گرفته است. ایشان در بیانات خود در دیدار ائمه جمعه سراسر کشور می‌فرمایند "خطبه‌ی نماز جمعه باید مرکزی باشد برای تبیین محتوای قوی و منطق محکم و غنی برای مسائل مهمّ انقلاب؛ مثل مسئله‌ی عدالت ـ مسئله‌ی عدالت خیلی مسئله‌ی مهمّی است." (۱۴۰۱/۰۵/۰۵) بیانات مقام معظم رهبری (مد) در دیدار ائمه جمعه سراسر کشور) ایشان ضمن اشاره به وظیفه سنگرداران این جبهه مهم در تبیین محتوای قوی و منطق محکم به نمونه ای از مسائل و موضوعات نیازمند روشنگری همچون موضوع عدالت می‌پردازد که می‌تواند چالش‌های فکری گسترده‌ای را برای افراد در جامعه به همراه آورد و تبیین چرایی‌ها، اصول، کاستی‌ها و راهکارهای مواجهه با بی‌عدالتی‌ها، وظیفه اقناع، هدایت فکری و در نهایت کنش اجتماعی را بر وظیفه مهم‌الامه محترم جمعه معرفی می‌نمایند.

تبیین: الزامات، مقدمات و روش‌های جهاد تبیین

تحقق تبیین، نیازمند مسئولیت‌پذیری دستگاه‌های اجرایی و نیز اصحاب رسانه است. بلور گروه‌های سیاسی به اثرگذاری بر جامعه و ایجاد بسترهای ارتباطی برای تبیین موضوعات و شبهه زدایی به واسطه فعالیت هدفمند، محتوا محور و مستمر در فضای مجازی، می تواند جهاد تبیین را به میزان قابل توجهی عملیاتی نماید.

حضرت آیت‌ا... خامنه‌ای (مد) در بیانات خود در دیدار اعضای مجلس خبرگان رهبری می‌فرمایند "در جنگهای سخت با سلاح‌های قدیمی دیگر نمی‌شود جنگید. امروز با شمشیر و نایزه و بالین چیزها نمیشود به جنگ توپ و موشک و مانند اینها رفت. در جهاد تبیین هم همین جور است؛ با شیوه‌های قدیمی [نمیشود کار کرد]. البتّه بعضی از شیوه‌های قدیمی جایگزین ندارد، مثل منبر، مثل مذّاحی؛ اینها قدیمی است اما اینها جایگزین ندارد؛ اینها همچنان اثرگذار است و هیچ چیز دیگری جای اینها را نمیگیرد. لکن از لحاظ ابزارهای گوناگون بایستی به‌روز حرکت کرد. البتّه مالا مروز در این زمینه سلاح‌های سخت‌افزاری مان خوب است؛ یعنی بخش فضای مجازی و امثال اینها بالاخره فعّالند و کار میکنند ـ مهم بخش نرم‌افزاری قضیّه است. سلاح تبیین یک بخش نرم‌افزاری مهمّی دارد؛ در اینجا بایستی نوآوری صورت بگیرد. بایستی سخن نو گفته بشود و شیوه‌ی نو در بیان ذکر بشود." در این بیانات ضمن توجه به اهمیت زیرساخت‌های فنی آنچه مطمح نظر ایشان قرار می گیرد و تمرکز بحث بدان معطوف می‌شود توجه ویژه به بخش نرم افزاری تبیین است. این بخش شامل محتوای تبیینی، محتوای فکری، محتوای ارزشی و مذهبی است که می‌تواند بسترهای اقناع فردی و جمعی در جامعه را فراهم ساخته و بلور ها و کنش‌های به هنجار را جایگزین باورهای غلط، شبهات و ناهنجاری‌ها نماید.

ایشان در ادامه به اهمیت عرضه بیش از پیش مفاهیم و معانی متعالی اسلامی به عنوان بن‌مایه محتوایی در تبیین می‌فرمایند: " به نظر من امروز آن چیزی که میتواند به بهترین وجهی به صورت یک سلاح مؤثری عمل کند، تبیین مفاهیم عالی اسلامی است در زمینه‌های مختلف. ما در زمینه‌ی مسائل معرفتی، مسائل معارفی، حرفهای ناگفته زیاد داریم؛ حرفهای قابل گفتنی که برای دنیا جذّاب و شیرین است، زیاد داریم. در زمینه‌ی مسائل مربوط به سبک زندگی اسلامی، ما خیلی حرف ناگفته داریم. فرض کنید حالا یک قلم بحث محیط زیست است. یک قلم بحث معلمه‌ای، با حیوانات است. یک قلم، بحث خانواده است؛ اینها سبک زندگی است دیگر. در همه‌ی اینها اسلام حرفهای جذّاب دارد؛ معارف اسلامی‌ای که اینها را میشود از درون متون اسلامی تخلیص کرد و تجدید کرد و در اختیار همه گذاشت." (۱۴۰۰/۱۲/۱۹ بیانات در دیدار اعضای مجلس خبرگان رهبری)

جمع‌بندی

آنچه مسلم است وجود پیشرفت در توانمندی‌های نظامی، اقتصادی، علمی و در یک کلام سخت‌افزاری طی چهارده‌ه از عمر پربرکت انقلاب اسلامی نباید مانع از غفلت در پیشرفت‌های نرم‌افزاری ما گردد. اکنون که رشد ذهنی و بصیرت جامعه به سمت تعالی روزافزون در حال حرکت است توجه بیش از پیش به پرورش اذهان بصیر و دارای قدرت تبیین جهت مقابله و خنثی سازی هجمه‌های تبلیغاتی دشمنان نظام ضروری بخظر می‌رسد و این امر بارها توسط رهبر عظیم‌الشان انقلاب به جوامع علمی، مسئولین و عموم امت اسلامی گوشزد شده و جهاد تبیین که گامی پر قدرت، بنیادین و پویا در این مسیر است توسط مقام معظم رهبری (مد) با معرفی اهداف، روشها، بازیگران و ابزارهای آن در سال‌های اخیر تشریح گردیده است. آنچه به‌عنوان تکلیف بر ما متصور است پرداختن به روش‌های تبیین، تهیه الزامات و مقدمات تبیین و گسترش تفکر روشن، بصیر و تبیین‌گر در جامعه است تا هیچ‌گونه بستر مناسب برای فتنه‌انگیزی دشمنان نظام و انقلاب در فضای فکری، ارزشی و باورهای اخلاقی جامعه فراهم نگردد و از این طریق توطئه‌های نظام استکباری برای سلطه بر باورها و کنش‌های افراد جامعه ناکام بماند.

منابع:

۱- بیانات مقام معظم رهبری(مد) در دیدار اعضای مجلس خبرگان رهبری ۱۴۰۰/۱۲/۱۹

۲- بیانات مقام معظم رهبری(مد) در دیدار ائمه جمعه سراسر کشور ۱۴۰۱/۰۵/۰۵

۳- بیانات مقام معظم رهبری(مد) در دیدار مداحان اهل‌بیت علیهم‌السلام ۱۴۰۰/۱۱/۰۳

۴- بیانات مقام معظم رهبری(مد) در دیدار فرماندهان و کارکنان نیروی هوایی و پدافند هوایی ارتش ۱۴۰۰/۱۱/۱۹

۵- بیانات مقام معظم رهبری(مد) در دیدار نمایندگان مجلس شورای اسلامی ۱۴۰۱/۰۲/۰۴

۶- بیانات مقام معظم رهبری (مد) در دیدار جمعی از دانشجویان ۱۳۹۵/۰۴/۱۲

۷- بیانات مقام معظم رهبری (مد) در ۵ ۱۴۰۱/۰۵/۰

۸- بیانات مقام معظم رهبری(مد) در پایان مراسم عزاداری اربعین حسینی ۱۴۰۰/۰۷/۰۵

۹-حجت‌الاسلام‌والمسلمین ذوعلم ۱۴۰۱

۱۰- سادات‌نژاد، سید محمد، نقش شبکه‌های اجتماعی در تقویت یا تضعیف صلح با تکیه بر مدل اقناع‌سازی کارل هاولند، فصلنامه صلح‌پژوهی اسلامی، سال اول، شماره دوم، تابستان ۱۳۹۹

۱۱- سلروخانی، بقر، اقناع غایت از ارتباطات، نامه علوم اجتماعی شماره ۲۳ خرداد ۱۳۸۳

۱۲- Explaining theory of persuasion, chapter 5, 2004, SAGE Publication

۱۳- Rees, Browne, Persuasive Design: Using Advanced Psychology

۱۴- Persuasive StraDynamic speakers develop credibility through their delivery skills, City Temple SDA Church, Dallas, Texas – February 2, 2013, Oakwood University, Dynamic Praise – CC BY-SA 2.0

سپهر سیدسجادی
دکترای سیاستگذاری عمومی